

آشنای غریبان

لحن عاطفی، لحن عاطفی با احساسات، عواطف و خواست‌های انسان پیوند دارد و در پهنه‌های گوناگون نظم و نثر، خود را آشکار می‌سازد. این لحن، کاربرد گسترده‌ای در شعر دارد. خوانش متن با این لحن، با کشش آوایی و نرمی آهنگ کلام و تکیه و درنگ‌های مناسب همراه است و با عواطف و احساسات لطیف بازگو می‌شود.

موج‌های پریشان تو را می‌شناسند
ریگ‌های بیابان تو را می‌شناسند
زین سبب برگ و باران، تو را می‌شناسند
هم تمام شحیدان تو را می‌شناسند
چون تمام غریبان تو را می‌شناسند
کوچه‌های خراسان تو را می‌شناسند

۱ چشم‌های خروشان تو را می‌شناسند
پرسش تشنگی را تو آبی، جوابی
نام تو ز نخست رویش است و طراوت
هم تو گل‌های این باغ را می‌شناسی
۵ اینک ای خوب! فصل غربی سر آمد
کاش من هم عبور تو را دیده بودم

قیصر امین‌پور

میلا دِ گل

لحن شاد، در لحن شاد و شوق‌انگیز، شنونده به شادی و نشاط، فراخوانده می‌شود. پس آهنگ خوانش، باید به گونه‌ای باشد که شنونده، شادابی و خوش‌خبری و بشارت را احساس کند و با حس و حال خواننده و متن، همراه شود.

برخیز که عید می‌کشان آمد
برجان جهان، دوباره جان آمد
سلطان زمین و آسمان آمد
هشدار که منجی جهان آمد

میلا دِ گل و بهار جان آمد
خاموش باش زیر این خرقة
گلزار زیش، لاله باران شد
آماده امر و نهی و فرمان باش

امام خمینی (ره)

۱ چرا شاعر می‌گوید: «فصل غریبی سرآمد؟»

۲ در شعر دوم، برای میلاد امام زمان (عج) چه توصیف‌هایی به کار رفته است؟

۳ رهبران جامعه اسلامی، چه نقشی در هدایت مردم دارند؟

۴

نکته ادبی

به نمونه‌های زیر، توجه کنید:

«شد چنان از تَفِ دل، کام سخنور، تشنه که ردیف سخنش آمده یک سر، تشنه»

(فدایی مازندرانی)

«میلاد گل و بهار جان آمد برخیز که عید می‌کشان آمد»

(امام خمینی (ره))

«چشمه‌های خروشان تو را می‌شناسند موج‌های پریشان تو را می‌شناسند»

(قیصر امین پور)

در سال‌های گذشته با «ردیف» آشنا شدیم و می‌دانیم کلمه یا کلمه‌هایی که پس از قافیه بیایند و با معنی یکسان، تکرار شوند، **ردیف** نام دارند. ردیف، افزون بر اینکه آهنگ و موسیقی شعر را می‌افزاید؛ پیوندهای جدیدی با واژگان بیت‌ها پدید می‌آورد و ظرفیت معنایی شعر را افزایش می‌دهد. ردیف گاهی اسم، فعل، صفت و... است؛ گاهی نیز به شکل عبارت، می‌آید؛ مانند:

«احوال گل، ز خار **پرس و ز من می‌پرس** نالیدن از هزار **پرس و ز من می‌پرس**»

(فدایی مازندرانی)

«لاله دیدم، روی زیبایی **تو ام آمد به یاد** شعله دیدم، سرکشی‌های **تو ام آمد به یاد**»

(رهی معیری)

- ۱ درباره زندگی و فضایل امام رضا(ع) گفت و گو کنید.
- ۲ با مراجعه به دیوان «حافظ»، غزلی بیابید و درباره نوع ردیف آن بحث کنید.

نوشتن

- ۱ هم خانواده واژه‌های «ترخیص، غربت، معابر، ولادت، اعیاد، معیشت، تسلط و نجات» را از متن درس بیابید و بنویسید.
- ۲ در بیت‌های زیر، قافیه‌ها را مشخص کنید و نوع ردیف آنها را بنویسید.
 - هی بیا با من، بران این خرس را خرس را مگزین، مهل همجنس را
 - شد نفس آن دوسه هم سال او تنگ‌تر از حادثه حال او
- ۳ ارتباط معنایی بیت زیر را با درس پیدا کنید و بنویسید.
 - آب زیند راه را هین که نگار می رسد مژده دهید باغ را بوی بهار می رسد
- ۴ جدول زیر را کامل کنید.
 - ۱- دروازه آن در روان خوانی فصل چهارم آمده است.
 - ۲- یکی از پیشوندها
 - ۳- مشق میان تهی
 - ۴- نشانه مفعول
 - ۵- بخشی از نام فصل پنجم کتاب‌های فارسی
 - ۶- اگر برعکس بخوانید، کتابتان با آن آغاز می شود.

۷- مخالف آشنایی

۸- دوستان

۹- جهت

۱۰- نام یکی از سوره‌های قرآن که از آن به نام «قلب قرآن» یاد شده است.

۱۱- یکی از ضمیر

۱۲-گوش کن جانا که از جان دوست تر دارند

جوانان سعادت‌مند، پند پیر دانا را

(حافظ)

